

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı
Lisansüstü Eğitim Programı

Öğr. Gör. Dr. Müge Demir

Öğr. Gör. Dr. Aslıhan Akpınar

Prof. Dr. Nüket Örnek Büken

Tıp Etiği ve Tarihi Doktora Programı

- HÜTF Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalının doktora programı YÖK Yürütme Kurulu'nun 21.07.2003 tarihli onayıyla açılmıştır.
- İlk öğrencisini 2004-2005 eğitim ve öğretim yılında kabul etmiştir.
- Şu ana kadar 3 öğrencisini mezun etmiştir.

Tıp Etiği ve Tarihi Doktora Programı

- 2013-2014 Eğitim-Öğretim yılında 2'si tez, 7'si ders aşamasında 9 doktora öğrencisi bulunmaktadır.

Tıp Etiği ve Tarihi Doktora Programı

- Bologna süreci kapsamında yapılan değişikliklere kadar 36 yerel krediyi tamamlamak gerekiyordu.
- 2013-2014 akademik yılından itibaren 240 AKTS tamamlamak gerekmektedir.

Programın Amacı

- Biyoetik, sağlık etiği, tıp etiği, klinik etik ve tıp tarihi alanlarına özgü sorunları tanımlayabilen ve teknolojik gelişmeler karşısında ortaya çıkabilecek yeni konuları öngörebilen, yorumlayabilen, önleyebilen, çözebilen ve çözümleri konusunda danışmanlık verebilen; ilgili konularda özgün, gerektiğinde disiplinler arası ve/veya uluslararası araştırmalar tasarlayabilen, yürütebilen, yorumlayabilen, raporlayabilen, araştırma ve yayın etiği ilkelerine uygun biçimde sözlü ve yazılı olarak sunabilen; ilgili alanlarda ihtiyaç analizi yaparak her düzeye uygun eğitim programları oluşturup, yürütebilen nitelikli ve yetkin bilim doktorları yetiştirmektedir.

Tıp Etiği ve Tarihi programından mezun bir bilim doktoru,

- Biyotıp alanında uygulanan ileri teknolojinin ne tür etik sorunlar/değer sorunları ortaya çıkaracağı hakkında ileri düzeyde bilgi sahibidir.
- Biyoetik, sağlık etiği, tıp etiği ve klinik etik alanlarında ortaya çıkan değer sorunlarına toplumsal duyarlılık ve çevre duyarlılığı ile yaklaşır, etik ikilemlerin farkındadır ve bu etik ikilemlerin çözümünde ilgili etik sorun çözme yöntemlerini tanımlar, özgün sorun çözme yöntemleri geliştirir ve uygular.

Programın Yeterlilikleri

- Çalıştığı kurumda etik kurul (araştırma, klinik, deney hayvanları, akademik...) gereksinimini belirlemeye katkı sunar ve etik kurul kuruluşunda liderlik yapar.
- Çalıştığı kurumda gereksinim duyulduğunda biyoetik, biyotıp kapsamında karşılaşılabilecek her türlü etik sorunun çözümü konusunda başvuranlara “etik danışmanlık” verir.
- Biyoetik ve biyotıp etiği alanında ulusal ve uluslararası etik ve yasal düzenlemeleri, kurumsal ve ulusal politikaları sistematik bir yaklaşımla değerlendirir, kullanır ve eleştirel düzeyde katkı sunar.

Programın Yeterlilikleri

- Biyoetik (tıp etiği) alanında yaşanan/yaşanabilecek sorunları ortaya koyacak ve bunlara çözümlenebilecek ulusal ve uluslararası düzeyde niteliksel ve niceliksel, disiplinler arası, çok disiplinli veya disiplinler üstü özgün araştırma projeleri tasarlar, yürütür, yorumlar, raporlaştırır ve akademik kurallara uygun özgün eserler haline getirir.
- Biyoetik alanıyla ilgili güncel gelişmeleri ulusal değerler ve ülke gerçekleri doğrultusunda, toplumsal cinsiyet duyarlılığıyla toplum yararına kullanır ve biyoetik ve biyotıp etiği alanında politika metinlerinin, etik rehberlerin, ulusal ve uluslararası etik ve yasal düzenlemelerin hazırlanmasında aktif rol oynar.

Programın Yeterlilikleri

- Ulusal ve uluslararası etik komite ve komisyonlarda aktif görev alır, liderlik yapar.
- Biyoetik, sağlık etiği, tıp etiği, klinik etik ve tıp tarihi alanlarında lisans ve lisansüstü düzeyde, gerektiğinde de toplum eğitimi düzeyinde eğitim programları hazırlar ve yürütür.
- Bilim tarihinin bir parçası olarak tıp tarihini evrimsel yaklaşımla değerlendirir, mesleğin geçmişten bugüne gelişimini, temel düşünce ve felsefi yaklaşımların çerçevesini, mesleğin dayandığı temeller çevresinde oluşan değerler sistemini tanımlar

Programın Yeterlilikleri

- Tarihi olayları değerlendirirken fon-figür ayrımı yapar, neden-sonuç ilişkilerini görür, geçmişle bugünü değerlendirirken geleceği öngörür.
- Tıp tarihi metodolojisine dayanarak, ulusal ve uluslararası düzeyde disiplinler arası, çok disiplinli veya disiplinler üstü özgün araştırma projeleri tasarlar, yürütür, yorumlar, raporlaştırır ve akademik kurallara uygun özgün eserler haline getirir.
- Alana ilişkin bilgisini ulusal ve uluslararası eğitim ve bilim ortamıyla paylaşım amaçlı yazılı ve sözlü olarak etkin ve sistemli şekilde aktarır.

Programa Kabul Koşulları

- ALES 60
- Yabancı Dil 60
- TUS puanı (temel tıp bilimleri puanınının 0.7, klinik tıp bilimleri puanınının 0.3 ile çarpımı sonucunda elde edilen değerlerin toplamı en düşük 55)
- Hekim, Diş Hekimi, Sağlık Alanında Yüksek Lisanslı, Akademik Kurul Kararı

Önceki Tıp Etiği ve Tarihi Doktora Programı Zorunlu Dersleri

Kodu	Dersin Adı	Kredisi	Dersin Verildiği Birim
TET 601	Tıp Etiği	2	HÜTF Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı
TET 602	Tarih Metodolojisi	2	HÜ Edebiyat Fak. Tarih Bölümü
TET 603	Osmanlıca I	2	HÜ Edebiyat Fak. Tarih Bölümü
TET 604	Tıp Hukuku	2	AÜ Hukuk Fak. Medeni Hukuk AD
TET 605	Biyoetik	2	HÜTF Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı
TET 606	Araştırma Etiği	2	HÜTF Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı
TET 607	Bilim Tarihi	2	HÜ Edebiyat Fak. Tarih Bölümü
TET 608	Osmanlıca II	2	HÜ Edebiyat Fak. Tarih Bölümü
TET 701	Hasta Hakları	2	HÜTF Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı
TET 702	Klinik Etik	2	HÜTF Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı
TET 703	Tıp Tarihi	2	HÜTF Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı

Önceki Tıp Etiği ve Tarihi Doktora Programı Zorunlu Dersleri

Kodu	Dersin Adı	Kredisi	Dersin Verildiği Birim
TET 704	Tıp Etiği Semineri	0	HÜTF Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı
TET 705	Türk Tıp Tarihi	2	HÜTF Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı
TET 706	Tıp Tarihi Semineri	0	HÜTF Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı
BİS 735	Biyoistatistik	3	HÜTF Biyoistatistik Anabilim Dalı
BİS 736	Sağlık Bilimlerinde Araştırma Yöntemleri	3	HÜTF Biyoistatistik Anabilim Dalı

Önceki Tıp Etiği ve Tarihi Doktora Programı Seçmeli Dersleri

Kodu	Dersin Adı	Kredisi	Dersin Verildiği Birim
TET 707	Akademik etik	1	HÜTF Tıp Tarihi ve Etik AD
TET 708	Yayın etiği	1	HÜTF Tıp Tarihi ve Etik AD
TET 709	Felsefede etik	2	HÜTF Tıp Tarihi ve Etik AD
TET 710	Uygulamalı etik	2	HÜTF Tıp Tarihi ve Etik AD
TET 711	Genetik bilgi ve etik	1	HÜTF Tıp Tarihi ve Etik AD
TET 713	Sağlık kaynaklarının paylaşımı ve etik	2	HÜTF Tıp Tarihi ve Etik AD
TET 712	Hayvan araştırmaları ve etik	2	HÜTF Tıp Tarihi ve Etik AD
TET 714	Türkiye’de sağlık teşkilatlanması tarihi	2	HÜTF Tıp Tarihi ve Etik AD

Tıp Etiği ve Tarihi Doktora Programı

- Bologna süreci kapsamında derslerin en az %25'i seçmeli olmak zorundadır.
- Doktora yeterlik sınavı ve tez süreci de kredilendirilmektedir.
- Ders döneminin 4 yarıyıda bitmesi zorunluluğu kaldırılmıştır.
- 2013-2014 Eğitim yılından itibaren yeni programa başlanmıştır.

Tıp Etiği ve Tarihi Doktora Programı

Birinci Yarıyıl (Güz Dönemi)					
Zorunlu Dersler		Teorik	Pratik	Yerel Kredi	AKTS
	TET 702 Biyoetik	3	0	3	5
	TET 703 Tıp Etiği	3	0	3	5
	TET 704 Düşünce ve Bilim Tarihi	3	0	3	5
	TET 705 Tarih Metodolojisi	2	0	2	5
Seçmeli Dersler					
	TET 713 Osmanlıca I	2	0	2	5
	TET 714 Ahlak Felsefesi	2	0	2	5
				Top:	30

Tıp Etiği ve Tarihi Doktora Programı

İkinci Yarıyıl (Bahar Dönemi)					
Zorunlu Dersler		Teorik	Pratik	Yerel Kredi	AKTS
	TET 706 Klinik Etik	3	0	3	5
	TET 707 Tıp Tarihi	2	0	2	5
	TET 708 Sağlık Hukuku	2	0	2	5
Seçmeli Dersler					
	TET 715 Osmanlıca II	2	0	2	5
	TET 716 Akademik Etik	2	0	2	5
	TET 717 Genetik ve Biyoetik	2	0	2	5
				Top:	30

Tıp Etiği ve Tarihi Doktora Programı

Üçüncü Yarıyıl (Güz Dönemi)					
Zorunlu Dersler		T	P	Yerel Kredi	AKTS
	TET 709 Araştırma ve Yayın Etiği	3	0	3	5
	TET 710 Türk Tıp Tarihi	2	0	2	5
	TET 711 Tıp Etiği Semineri	1	0	1	5
	TET 712 Tıp Tarihi Semineri	1	0	1	5
Seçmeli Dersler	TET 718 Hayvan Araş. ve Etik	2	0	2	5
	TET 719 Etik Metinlerin Çözümlemesi	2	0	2	5
	TET 720 Tarih Metinlerinin Çözümlemesi	2	0	2	5
	TET 721 Palyatif Bakım Etiği	2	0	2	5
				Top:	30

Tıp Etiği ve Tarihi Doktora Programı

Dördüncü Yarıyıl (Bahar Dönemi)					
Zorunlu Dersler		T	P	Yerel Kredi	AKTS
	YET 790 Doktora Yeterlilik Sınavına Hazırlık	0	4	2	30

Tıp Etiği ve Tarihi Doktora Programı

Tez Dönemi					
Zorunlu Dersler		Teorik	Pratik	Yerel Kredi	AKTS
5. yarıyıl	TET 701 Özel Konular	5	0	0	30
6. yarıyıl	TET 701 Özel Konular	5	0	0	30
7. yarıyıl	TET 701 Özel Konular	5	0	0	30
8. yarıyıl	TET 701 Özel Konular	5	0	0	30
				Top:	120

Programın İşleniş Biçimi

- Bilgi Paketleri
- Kaynak paylaşımı
- Derse hazırlıklı gelmeleri, dersin interaktif ve karşılıklı görüş alış verişi içinde sürdürülmesi
- Dönem içi devam, derse hazırlıklı gelme, tartışmalara aktif olarak katılma ve duruma göre yapılan ara sınav ile dönem içi notu
- Dönem sonu notu için sunum ve rapor hazırlama

Bilgi Paketleri

Dersin Adı	Kodu	Yarıyılı	Teori (saat/hafta)	Uygulama (saat/hafta)	Laboratuvar (saat/hafta)	Yerel Kredi	AKTS
Biyoetik	TET 702	Güz / Bahar	3	0	0	3	5
Önkoşullar	Yok						
Dersin Dili	Türkçe						
Dersin Türü	Zorunlu						
Dersin Verilme Şekli	Yüz yüze						
Dersin öğrenme ve öğretme teknikleri	Anlatım, Tartışma, Soru-Yanıt, Örnek Olay İncelemesi, Problem Çözme, Rapor Hazırlama ve Sunma						
Dersin Sorumlusu	Prof. Dr. Nüket Örnek Büken, Öğr. Gör. Dr. Müge Demir, Öğr. Gör. Dr. Aslıhan Akpınar						
Dersin amacı	Biyoetik konularıyla ilgili bilgi, farkındalık ve duyarlılık kazandırmak, etik analiz ve çözümleme yapılmasını sağlamaktır						

Bilgi Paketleri

Dersin Adı	Kodu	Yarıyılı	Teori (saat/hafta)	Uygulama (saat/hafta)	Laboratuvar (saat/hafta)	Yerel Kredi	AKTS
Biyoetik	TET 702	Güz / Bahar	3	0	0	3	5
Dersin Öğrenme çıktıları	<ol style="list-style-type: none">1. Etik, biyoetik, biyomedikal etik kavramlarını, etik kuramları, ana akımları, biyomedikal etiğin temel ilkeleri tanımlayabilir.2. Etik ikilem, Etik Çözümleme, Etikte Temellendirme ve Etik Danışmanlık kavramlarını açıklayabilir.3. Günümüzde sık tartışılan biyoetik konuları hakkında etik tartışma yürütebilir,4. Etik karar verme süreçlerini kullanabilir,5. Biyoetik kurulların görevlerini açıklayabilir.						
Dersin içeriği	Biyoetiğin teknolojik ilerlemelerin yol açtığı değer sorunları nedeniyle toplumların gündemine nasıl geldiği, hekimlerin, bilim insanlarının ve öteki profesyonellerin toplum üzerinde sahip oldukları gücü nasıl kullandıkları, biyoetikte değer sorunlarının ne olduğu ve çözüm yollarıdır.						
Kaynaklar	<ul style="list-style-type: none">– Beauchamp TL, Childress JF. Principles of Biomedical Ethics. 6th ed. USA: Oxford University Press, 2009.– Encyclopedia of Bioethics, Revised edition, New York. Macmillan, 2005.– Oğuz NY, Tepe H, Büken NÖ., Kucur D., "Biyoetik Terimleri Sözlüğü", TFK (Türkiye Felsefe Kurumu) Yayını, Ankara, 2005.– UNESCO Universal Declaration On Bioethics and Human Rights Social Responsibility and Health, April 2011, İstanbul. http://www.unesco.org.tr/dokumanlar/komiteler/bio/bio.pdf						

Bilgi Paketleri

Hafta	Tartışılacak İşlenecek Konular
1.	Etik, Biyoetik ve ilgili /alt ve üst kavramların tanımlanması
2.	Etik kuramlar, Etik kodlar, Etik Yaklaşımlar
3.	Değer, Değer Bıçme, Değer Çatışması, Değer Yargısı, Değer Kuramları
4.	Etik ikilem, Etik Çözümleme, Etikte Temellendirme ve Etik Danışmanlık
5.	Tıp etiği, Hemşirelik etiği, Sağlık etiği, Çevre etiği, Araştırma Etiği, Klinik etik kavramları ve Biyoetik ile ilişkisi
6.	Biyomedikal etiğin temel ilkeleri
7.	Yararlılık/zarar vermeme ilkesi
8.	Özerkliğe saygı ilkesi ve aydınlatılmış onam uygulaması
9.	Adalet ilkesi ve sınırlı kaynakların dağıtımı
10.	Yaşamın sonuna doğru alınan kararlar; Yaşlılık ve etik sorunlar, Canlandırma komutları, Ötanazi, Faydasız tedavi
11.	Kök hücre araştırmalarının etik boyutları, Klonlama, Genetik ve Etik, Genetiği değiştirilmiş bitki ve hayvanlar...
12.	Feminist biyoetik, Yardımcı üreme teknolojilerinin etik boyutları.
13.	Çevre etiği, Biyogüvenlik, Hayvan Hakları
14.	Etik kurulların tarihsel geçmişi, Batıda ve bizde yapılanması, işlevleri ve ilgili tartışmalar
15.	Genel hazırlık
16.	Genel sınav

Bilgi Paketleri

Yarıyıl İçi Çalışmaları	Sayısı	Katkı Payı
Devam	14	10
Laboratuvar	-	-
Uygulama	-	-
Alan Çalışması	-	-
Derse Özgü Staj (Varsa)	-	-
Ödevler	2	20
Sunum	1	20
Projeler	-	-
Seminer	-	-
Ara Sınavlar	-	-
Genel Sınav	1	50
Toplam		100
Yarıyıl İçi Çalışmalarının Başarı Notuna Katkısı		50
Yarıyıl Sonu Sınavının Başarı Notuna Katkısı		50
Toplam		100

Bilgi Paketleri

Etkinlikler	Sayısı	Süresi (Saat)	Toplam İş Yüğü
Ders Süresi (x14)	14	3	42
Laboratuvar	0	0	0
Uygulama	0	0	0
Derse Özgü Staj (varsa)	0	0	0
Alan Çalışması	0	0	0
Sınıf Dışı Ders Çalışma Süresi (Ön çalışma, pekiştirme, vb)	14	3	42
Sunum / Seminer Hazırlama	1	16	16
Proje	0	0	0
Ödevler	2	10	20
Ara sınavlara hazırlanma süresi	0	0	0
Genel sınavlara hazırlanma süresi	1	30	30
Toplam İş Yüğü			150

Öğrencilerimiz

- Bu dönem açılan Biyoetik, Tıp Etiği, Araştırma ve Yayın Etiği gibi doktora derslerine, Hemşirelik, Eczacılık, Beslenme ve Diyetetik, Tıbbi Biyoloji doktora programlarından da talep gelmektedir.
- Araştırma ve Yayın Etiği doktora dersi
- 16 öğrenci (6 hekim, 8 hemşire, 1 eczacı, 1 hukukçu)

Öğrencilerimiz

Adı Soyadı	Eğitimi	Doktora Programı	Tez	İş
Müge Demir	HÜ Ecz. Fak. (lisans) HÜ Ecz. Fak. (yüksek lisans)	Bitirdi	Hacettepe Üniversitesi hastaneleri hekimlerinin klinik etik problemlerin farkındalığı araştırması-hastane etik kurul model önerisi	HÜTF Tıp Tarihi ve Etik AD Öğretim Görevlisi
Hasan Basri Çakmak	HÜTF (lisans) Göz Hastalıkları Uzm.	Bitirdi	Göz kapağı hastalıklarının ortaçağ islam dönemi eser ve tercümelerindeki yeri	Ankara Eğitim ve Araştırma Hastanesi Başhekimisi
Murat Emir	HÜTF (lisans) Göz Hastalıkları Uzm. Heidelberg Üniversitesi (Almanya) Lazer Fiziği (yüksek lisans) AÜ Hukuk Fakültesi	Bitirdi	Hukuk ve Etik Yönleri ile Biyotıp Araştırmalarında Biyobankalar	Dünya Göz Hastanesi Göz Hastalıkları Uzmanı

Öğrencilerimiz

Adı Soyadı	Eğitimi	Doktora Programı	Tez	İş
Hatice Demir Küreci	Atatürk Ü. Sağlık Bilimleri Fak. Hemşirelik Bölümü (lisans) HÜ Hemşirelik Fak. (yüksek lisans)	Tez aşaması	Lösemi tanısıyla izlenen ergenlerin aydınlatılmış onam sürecine katılma durumları: Ergenlerin, ebeveynlerin ve sağlık çalışanlarının algıları	Hacettepe Onkoloji Hastanesi Hemşire Müdürü
Bilgehan Cihangiroğlu	Başkent Ü Biyomedikal Mühendisliği (lisans) ODTÜ Industrial Engineering (yüksek lisans)	Tez aşaması	Tıp eğitiminde simülatör kullanımının etik boyutları	Phoenix Mecano Mazaka AŞ Yönetici

Öğrencilerimiz

Adı Soyadı	Eğitimi	Doktora Programı	İş
Celalettin Göçken	Erciyes Ü. Tıp Fak. (lisans)	Ders aşaması	HÜTF Tıp Tarihi ve Etik AD Araştırma Görevlisi
Onur Naci Karahancı	Eskişehir Osmangazi Ü. Tıp Fak. (lisans)	Ders aşaması	Kafkas Üniversitesi Tıp Fakültesi (ÖYP)
Mustafa Hayırlıdağ	Erciyes Ü. Tıp Fak. (lisans)	Ders aşaması	Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi (ÖYP)
Arif Hüdayi Köken	İstanbul Ü. Tıp Fak. (lisans)	Ders aşaması	Ahi Evran Üniversitesi Tıp Fakültesi
Çağrı Zeybek Ünsal	Başkent Ü. Hukuk Fak. (lisans) Hacettepe Ü. Hukuk Fak. (yüksek lisans)	Ders aşaması	Ariva Turizm ve Seyahat Acentesi Danışman Avukat
Ümit Yaşar Öztoprak	Bülent Ecevit Tıp Fak. (lisans)	Ders aşaması	Aile Hekimi
Şemsi Serdar Moldibi	Çankaya Ü. Hukuk Fak.(lisans) Hacettepe Ü. Hukuk Fak. (yüksek lisans)	Ders aşaması	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Uzman Yard.

Adresler

- www.deontoloji.hacettepe.edu.tr
- www.saglikbilimleri.hacettepe.edu.tr

Teşekkür Ederiz.

